

Verslag

Vertrouwelijk

Onderwerp Consultatieverslag ProRail Marktconsultatie ten behoeve van het project
“Raamovereenkomst Ecologisch Onderzoek”

Datum 4 september 2025
Eigenaar Kimberley van der Lit (Procurement)
Status

Betrokken partijen ProRail
22 Ecologische Bureaus (zie *Bijlage 1 - Betrokken Ecologische Bureaus*)

Inleiding

Ter voorbereiding op de aankomende aanbesteding(en) voor het Ecologisch Onderzoek is het de wens van het projectteam de input van de marktpartijen te gebruiken bij de voorgenomen contractering van de benodigde werkzaamheden. ProRail is voornemens een raamovereenkomst voor meerdere jaren te sluiten voor ecologische werkzaamheden (o.a. Quickscans, Nader Soortgericht Onderzoek en Projectplan ten behoeve van vergunning voor bevoegd gezag). Voor deze opdracht wenst ProRail meerdere partijen te contracteren. Via deze marktconsultatie wenste ProRail inzichten te verkrijgen om de opdracht op de beste manier in de markt te kunnen zetten en te kiezen voor de best passende contractvorm.

Er zijn in totaal 28 bureaus rechtstreeks benaderd door ProRail. Het resultaat van deze marktconsultatie is het voorliggende verslag. Het projectteam heeft met 22 marktpartijen verkend welke visie zij hadden op de beoogde opdracht, contract- en aanbestedingsvorm, de meerjarige relatie die ProRail aan wenst te gaan, de beoogde verdeling van de percelen en kwaliteit. Daarnaast hadden marktpartijen de mogelijkheid om zaken mee te geven aan ProRail. Deze verkenning is aan de hand van een schriftelijke marktconsultatie op basis van vooraf gedefinieerde gespreksthema's en daarbij behorende vragen uitgevoerd. Deze zal ook ten tijde van het publiceren van de aanbesteding worden toegevoegd aan het aanbestedingsdossier.

Gespreksthema “Kennismaking” (vraag 1 tot en met 4)

De organisatiegrootte van de betrokken bureaus varieert van kleine bureaus met enkele medewerkers tot internationale advies- en ingenieurbureaus met duizenden medewerkers. De jaaromzet die de betrokken bureaus hebben opgegeven loopt uiteen van minder dan €1 miljoen tot meer dan €6 miljard¹. De meeste bureaus zijn landelijk actief, sommigen regionaal gespecialiseerd (bijv. Randstad, Limburg en Noordwest Nederland).

De dienstverlening ziet op ecologisch onderzoek, advies, vergunningstrajecten, GIS-dataverwerking, en soms ondersteuning (milieu, archeologie, civiele techniek) gedurende de uitvoering. Als onderscheidende kwaliteiten worden de onderwerpen soortenkennis, kennis over gebiedsbescherming en soortbescherming, ervaring met spoorprojecten, betrouwbaarheid, innovatieve dataverwerking en flexibiliteit genoemd.

¹ Het is niet duidelijk of deze jaaromzet alleen gerelateerd is aan ecologie of dat het breder is dan dat en de totale jaaromzet van de bureaus weergeeft.

Gespreksthema “De beoogde opdracht” (vraag 5 tot en met 8)

De beoogde opdracht richt zich op het verbeteren van de samenwerking met de ecologische bureaus voor een langere periode, het verbeteren van de kwaliteit van de producten en het verbeteren van de ecologische dataverzameling en -ontsluiting rond het spoor. ProRail wil via een centrale, gestandaardiseerde aanpak beter inzicht krijgen in aanwezige natuurwaarden. Vrijwel alle bureaus ondersteunen dit streven en adviseren het gebruik van een GIS-viewer of dashboard, waarin onderzoeksgegevens visueel en interactief beschikbaar zijn. Tools zoals ArcGIS, QGIS, WebGIS en Fieldmaps worden breed aanbevolen.

Een belangrijk aandachtspunt is de standaardisatie van data-invoer. Bureaus pleiten voor vaste invoervelden, formats (zoals shapefiles) en metadata, zodat gegevens consistent en vergelijkbaar zijn. Koppeling met de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) wordt als essentieel gezien, zowel voor aanlevering als voor raadpleging van bestaande data.

Daarnaast wordt gewezen op het belang van gebruiksvriendelijkheid, beveiliging van gevoelige gegevens (zoals dassenburchten), en het voorkomen van dubbel werk. Suggesties zijn onder meer mobiele toegang tot de viewer, registratie van nulmetingen, en het zichtbaar maken van lopende onderzoeken. Sommige bureaus adviseren om het databaseer als aparte opdracht aan te besteden, zodat een robuust en toekomstbestendig systeem kan worden ontwikkeld.

Tot slot wordt benadrukt dat ecologische data niet alleen juridisch relevant zijn, maar ook kansen bieden voor biodiversiteitsverbetering. ProRail wordt aangemoedigd om naast wettelijke verplichtingen ook ecologische meerwaarde te faciliteren, bijvoorbeeld door het stimuleren van natuurontwikkeling langs het spoor.

Gespreksthema “De beoogde contract- en aanbestedingsvorm” (vraag 9 tot en met 11)

De meeste bureaus geven aan zelfstandig te willen inschrijven op de aanbesteding, omdat zij beschikken over voldoende expertise, capaciteit en ervaring met spoorprojecten. Tegelijkertijd staat men open voor samenwerking bij specialistische opdrachten of capaciteitsknelpunten. Kleine bureaus geven aan dat samenwerking soms noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij grote percelen of beperkte werkvoorraad.

In het gunningsmodel pleiten vrijwel alle partijen voor een sterke focus op kwaliteit boven prijs. Belangrijke onderscheidende factoren zijn: aantoonbare ervaring met ecologisch onderzoek langs het spoor, veiligheidscertificaten (zoals DVP en VCA), leveringszekerheid, innovatie, duurzaamheid en lidmaatschap van het Netwerk Groene Bureaus. Ook flexibiliteit en oplossingsgerichtheid worden gewaardeerd.

Voor een goede selectie aan de voorkant adviseren bureaus om recente referentieprojecten uit te vragen, waarin meerdere onderdelen zijn uitgevoerd (Quickscan, nader onderzoek, vergunningstrajecten, ecologische begeleiding). Daarbij wordt geadviseerd om ook persoonsgebonden referenties mee te nemen, zodat ervaring van individuele ecologen zichtbaar wordt. Tot slot wordt het gebruik van GIS en digitale dataverwerking genoemd als belangrijk selectiecriterium.

Gespreksthema “Meerjarige relatie” (vraag 12 en 13)

Er worden voordelen herkend van de meerjarige relatie die ProRail aan de marktpartijen voorstelt, namelijk continuïteit, investeringen in personeel en kennis, betere communicatie, efficiëntere processen, en hogere kwaliteit. Daarbij worden vaste contactpersonen, tijdige uitvragen, eenvoudige facturatie, ruimte voor opleiding van junioren, en gezamenlijke evaluaties gewenst. De samenwerking tussen bureaus onderling wordt positief ontvangen mits dat deze goed wordt gefaciliteerd. Samenwerking is nuttig bij piekbelasting, specialistische kennis en grote projecten. Kennisdeling en afstemming worden als essentieel gezien.

Gespreksthema “De beoogde verdeling van de percelen” (vraag 14 tot en met 18)

De beoogde verdeling van de percelen in de marktconsultatie wordt door de meeste partijen als logisch en werkbaar beschouwd. De indeling sluit aan bij bestaande beheerstructuren en de regionale spreiding van kantoren. Toch zijn er diverse suggesties voor verbetering. Veel bureaus pleiten voor een indeling in vier grotere regio's met meerdere contractanten per regio, om versnippering te voorkomen en samenwerking te bevorderen. Ook wordt voorgesteld om de indeling beter af te stemmen op ecologische eenheden, zoals veenweidegebieden, lössgronden of rivierlandschappen, zodat gebiedskennis en soortenkennis optimaal benut kunnen worden.

Het perceel Zee-Zevenaar wordt door meerdere partijen als te klein of onlogisch ervaren en zou volgens hen beter samengevoegd kunnen worden met aangrenzende regio's. Daarnaast is er behoefte aan flexibiliteit bij gebied overstijgende projecten, bijvoorbeeld door mechanismen in te bouwen die het mogelijk maken opdrachten buiten het eigen perceel uit te voeren bij capaciteitsgebrek of specialistische vragen.

Bureaus geven aan dat hun inschrijfbereidheid afhankelijk is van factoren zoals geografische nabijheid, verwachte omzet per perceel, ecologische relevantie en beschikbare capaciteit. Zuid-Oost, Oost en Midden worden vaak genoemd als voorkeursgebieden, terwijl Noord-West, Zuid-Holland en Zee-Zevenaar minder aantrekkelijk zijn vanwege logistieke uitdagingen en lagere ecologische complexiteit. Tot slot wordt geadviseerd om bij de aanbesteding duidelijkheid te geven over de verwachte werkverdeling en de mogelijkheid om voorkeuren aan te geven.

Gespreksthema “Kwaliteit” (vraag 19 tot en met 23)

De kwaliteitseisen in de marktconsultatie worden door de meeste bureaus als passend en werkbaar beschouwd. Ze sluiten aan bij bestaande werkwijzen en protocollen, zoals die van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en ISO/VCA-certificeringen. Wel wordt gewaarschuwd dat te strikte eisen kleinere bureaus kunnen uitsluiten, vooral als ISO-certificering verplicht wordt gesteld. Er is brede steun voor het hanteren van alternatieve kwaliteitsborging, zoals lidmaatschap van het NGB of aantoonbare ervaring.

Als aanvullende graadmeters voor kwaliteit worden genoemd: het vier-ogenprincipe (senior review), procesborging, herleidbaarheid van waarnemingen, gebruik van GIS en digitale tools, en toetsing door derden. Ook klanttevredenheid, continuïteit in teams en opleiding van personeel worden als belangrijke indicatoren gezien.

Evaluatie van geleverde diensten kan volgens de bureaus het beste plaatsvinden via periodieke overlegmomenten, projectgebonden evaluaties, en het gebruik van prestatie-indicatoren (KPI's). Peer reviews en gezamenlijke veldbezoeken worden genoemd als waardevolle instrumenten om van elkaar te leren en kwaliteit te verbeteren.

Een vast format voor ecologische rapportages wordt overwegend positief ontvangen, mits er ruimte blijft voor maatwerk en het format in overleg met opdrachtnemers wordt opgesteld. Tot slot wordt geadviseerd om bij ontevredenheid te werken met duidelijke escalatieprocedures, verbeterplannen en tweerichtingsfeedback, zodat kwaliteit structureel geborgd en verbeterd kan worden.

Gespreksthema “Tot slot” (vraag 24 en 25)

De keuze om deel te nemen aan de aanbesteding hangt voor bureaus sterk af van de inhoudelijke opzet, de verhouding tussen prijs en kwaliteit, en de praktische uitvoerbaarheid. Een gunningsmodel waarin kwaliteit zwaarder weegt dan prijs (bijv. 70–30) wordt breed ondersteund. Bureaus willen kunnen onderscheiden op inhoud, ervaring en proceskwaliteit, en niet uitsluitend op kosten.

Daarnaast is er behoefte aan duidelijkheid over de perceelverdeling, de verwachte werkvoorraad per perceel, en de mogelijkheid om voorkeuren aan te geven of opdrachten te weigeren bij capaciteitsgebrek. Ook wordt gevraagd om een realistische inschrijftermijn, bij voorkeur buiten het veldseizoen (aanbestedingsprocedure in de periode vanaf september - tot voor de start van het veldseizoen), en werkbare contractvoorwaarden zoals jaarlijkse indexatie en beperkte aansprakelijkheid.

Tot slot geven bureaus aanvullende suggesties mee, zoals het opnemen van biodiversiteitsadvies in de scope, het creëren van een extra perceel voor complexe of specialistische opdrachten, en het waarborgen van eenduidige veiligheidsprocedures. Transparantie, flexibiliteit en ruimte voor maatwerk zijn cruciaal voor een succesvolle aanbesteding.

Bijlage 1 - Betrokken Ecologische bureaus bij deze marktconsultatie

1. Adviesbureau E.C.O. Logisch BV
2. Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek
3. Antea Nederland BV
4. Arcadis Nederland BV
5. ATKB
6. Bureau Endemica BV
7. Bureau Stadsnatuur
8. Bureau Waardenburg
9. Ecogroen BV
10. Ecologica
11. Eeko Natuur en Ecologie BV
12. Ekoza BV
13. Geonius Milieu BV
14. Haskoning DHV Nederland BV
15. Idverde Advies BV
16. Movares Nederland BV
17. Natuurbalans-Limes Divergens BV
18. Regelink Ecologie & Landschap BV
19. RPS Advies- en Ingenieursbureau BV
20. Staro Natuur en Buitengebied
21. Sweco Nederland BV - Vestiging Boxmeer-Swalmen
22. TAUW